

היום לפני - מבצע דני

מבצע דני היה המבצע הגדול והחשוב ביותר בחזית המרכז בקרבות 'עשרת הימים', בימים 18-10 ביולי 1948. המבצע נועד לשחרר את ירושלים ואת הדרך אליה על-ידי תקיפת כוחות הלגיון הירדני באזורים לוד-רמלה-לטרון-רמאללה. תחילה נקרא המבצע "לרל"ר" (ר"ת של ארבעת המקומות הנ"ל), מאוחר יותר שמו למבצע-דני' על-שם דני מס, מפקד מחלקת הל"ה.

לוחמים מחטיבת יפתח נחים בבן שמן בהפוגה בין קרבות

הקמיע של ברגר/ יפרח חביב

הדבר אירע בכפר אלבריה ליד גזר, בראשית חודש יולי 1948. פלוגתנו הגיעה לכפר זה במסגרת חיל רגלים שעתיד היה לעלות על העיר לוד במסגרת מבצע דני. הכול חשו שההתקפה גדולה ממשמשת ובאה והתחלנו במאמץ ההתחפרות המייגע, תוך כדי חום כבד, יתושים, פרעושים ובטן כבדה מבוליביף וסרדינים שהיו מזוננו הקבוע. לפתע שמענו רעש מכוניות. כולנו נחנו, שעונים על דפנות התעלה ומתבוננים באנשים היורדים מהרכבים.

תוכן עניינים

היום לפני - מבצע דני

*

דבר הפוליטרוק

*

הידעת? סמל הפלמ"ח

*

משולחננו

*

היום לפני - אקסודוס

*

חברים חוגגים

*

תמונת החודש

*

דבר המשורר

תוכן עניינים

היום לפני –
מבצע דני

*

דבר
הפוליטרוק

*

הידעת?
סמל הפלמ"ח

*

משולחננו

*

היום לפני –
אקסודוס

*

חברים חוגגים

*

תמונת החודש

*

דבר המשורר

"רגע... נו לך תאמין, כבר אין להם צעירים?" אמר אחד מאיתנו.
"וזה ראייתך?" "חיימניקים (חיל משמר)... זקנים... הם לוקחים אתים, מעדרים,
מכושים ובאים הנה. יש מי שיחליף אותנו..."

"כולם יכולים להיות אבות שלנו" – רטן מישהו.

קרבתי אל החיימניקים. מישהו מהם נראה מוכר לי, משם מה. הוא נזדקף, מחה
זיעתו, חזר והתכופף, נטל מכושו, הניפו באחת – והמשיך בהטחותיו.

"אפשר לעזור לך, סבא?" הוא הזדקף, התחייך, הסיר מגבעתו, מחה שוב זיעתו –
ולפתע הצטלבו מבטינו.

"ברגר!"

"יפרח?!"

הוא ניגש אלי, מתחייך. "מה אתה נרתע כך, בחור? ראית את מנהל בית-הספר שלך
מכין לכם חפירות נגד הפגזה? עכשיו תורכם הגיע, להקים לנו מדינה! להגן עליה!
זהו... ואתם... אתם..."

קולו בגד בו. "חם" – מלמל, שלף ממחטה ומחט את חוטמו.

"תן לי את המכוש, ברגר" – מלמלתי – "שב לנוח מעט..."

נטלתי את המכוש. משנערמה תלולית עפר תחוח בחפירה – בא ברגר עם את וקרא:
"עכשיו החוצה – אני מפנה!" ושנינו עטנו על החפירה, עד שתל העפר הגביה עצמו
מעל לצווארינו, והתעלה הייתה מושלמת.

עמדנו והבטנו בבקעה, שהשתרעה בינינו לבין לוד ורמלה. "תודה, ברגר" – אמרתי
חרש, גרוני נשנק. "אתה צודק, חם פה מאוד...". הוא שלה ממחטה מכיסו והגישה
לי. "שלום", אמר חרש. "לך, חזור לפום-פום שלך... ואשרי שזכיתי לחפור חפירות

לתלמידיי. היו בטוחים: שום רסיס לא יפגע בכם כאן!"

חפזתי במרוצה אל חבריי, דמותו של ברגר הולכת ומתרחקת עד שלא ראיתו יותר.
לפתע חשתי משהו בידי. הייתה זו הממחטה של ברגר. טמנתיה בכיס, וחזרתי אל
עמדותי.

דבר הפוליטרוק

"אתה לא גייסת אותי, ואתה לא תשחרר אותי.
עם ישראל גייס אותי, ועם ישראל ישחרר אותי..."

בני מהרשק משיב לרמטכ"ל שרצה לשחררו מצה"ל

הידעת?

סמל הפלמ"ח הרשמי הוצג לראשונה ביולי 1945

סמל הפלמ"ח עוצב וגובש יחד עם דגל החטיבה בעת הדיונים שקוימו במטה הפלמ"ח לקראת הכינוס השני במעיין חרוד, ביולי 1945. את ההצעה לסמל העלתה כנראה שושנה (שוש) ספקטור, מזכירת מטה הפלמ"ח. בכינוס הופיע הסמל לראשונה על דגל החטיבה הכחול בצורת שתי שיבולי זהב משולבות בחרב בצבע כסף והמלה פלמ"ח. הסמל חולק לחברים עם היציאה מהמחטרת ב-1948 והופיע גם בסמליהן ונסיהן של שלוש חטיבות הפלמ"ח שפעלו בצה"ל במלחמת העצמאות - יפתח, הראל והנגב.

לפני שהוחלט באופן סופי על השיבולים והחרב, הועלה מספר לא מבוטל של הצעות לסמל הפלמ"ח. הנה מספר דוגמאות. תמונה זו מוצגת ב"אוצר-תמונות הפלמ"ח"

בינינו.. הסמל המוכר הוא הבחירה הטובה ביותר. כל הכבוד שוש!

תוכן עניינים

היום לפני - מבצע דני

*

דבר הפוליטרוק

*

הידעת? סמל הפלמ"ח

*

משולחננו

*

היום לפני - אקסודוס

*

חברים חוגגים

*

תמונת החודש

*

דבר המשורר

משולחננו

לא נוכל להיפרד מהרוח החיה של 'ילקוט הכזבים' מבלי להיזכר בצ'יזבט הידוע:
"יהודי יקר" -

בזמן שחרור מחנה עתלית היה עופר אחראי לחיסול הזקיפים. בחשכה הוא התקרב על נעלי הקרפ שלו אל אחד הזקיפים, הרים את המקל והתכוון להוריד מכת ראש. ממש ברגע האחרון הרגיש בו הזקיף, והתחיל להתחנן בעברית: "אל תכה, אני יהודי, אל תכה!" "בסדר," אמר עופר, "שב בצד ואל תוציא הגה מפיד." הזקיף התחיל להתיישב בהיסוס ופתאום קם ואמר: "שמע, חבר, אולי בכל זאת תכה אותי קצת. אם הקצין יראה שלא נגענו בי אז הוא יחשוב ששיתפתי פעולה איתכם." זה שכנע את עופר והוא התחיל להוריד עליו מכות מסמנות. "אבל אני יהודי," צרח הזקיף בקול חנוק, "אתה מכה יהודי!" לרגע לא ידע עופר מה לעשות. לבסוף תפס את ראש הזקיף ובחיוך קל נישק אותו במצח.

שאול ביבר (עופר)
1922-2013

* שליחי הפלמח בצרפת, הונגריה ורומניה, מתעלולי
שאול ביבר: בלונפרד, פליק, אבנר גלעד, פנסי ושאול
ביבר

- תוכן עניינים
- היום לפני -
- מבצע דני
- *
- דבר
- הפוליטרוק
- *
- הידעת?
- סמל הפלמ"ח
- *
- משולחננו
- *
- היום לפני -
- אקסודוס
- *
- חברים חוגגים
- *
- תמונת החודש
- *
- דבר המשורר

ממשיכות לדרך חדשה !

בשקט בשקט עזבה אותנו ירדנה וירוב האגדית.
ירדנה, שעבדה בבית הפלמ"ח למעלה מ-20 שנה, הייתה שותפה בהקמתו
ועיצובו של הבית; ניהלה את הספרייה, אספה חומרי ארכיון ללא לאות והקימה
את חדר הנופלים, בו מאורגנות למעלה מאלף מגירות על נופלי הפלמ"ח.
ירדנה - תודה על המסירות, הנדיבות והעבודה הקשה. מבטיחים לשמור על
יציר כפייד!
את מלאכתה תמשיך פנינה ירוחמי, מתנדבת ותיקה באוצר תמונות הפלמ"ח.
בהצלחה פנינה!

אביטל המדריכה, מורה לתנ"ך
במקצועה, עבדה במוזיאון מזה
כשנתיים ולאחרונה ילדה בת
ראשונה בשם עלמא המקסימה.
אוהבים אותך אביטל!

"...לעולם לא תדע אם האנשים החולפים על פניך יישארו בלבך, אבל יש
אנשים שדי הם חולפים לצדך, אתה מודה להם על שעות של חסד."
נ. אלתרמן

אירוע משמח למשפחת הפלמ"ח :
חיים אלימלך הפך החודש לסבא! מזל טוב !!!

תוכן עניינים

היום לפני -
מבצע דני

*

דבר
הפוליטרוק

*

הידעת?
סמל הפלמ"ח

*

משולחננו

*

היום לפני -
אקסודוס

*

חברים חוגגים

*

תמונת החודש

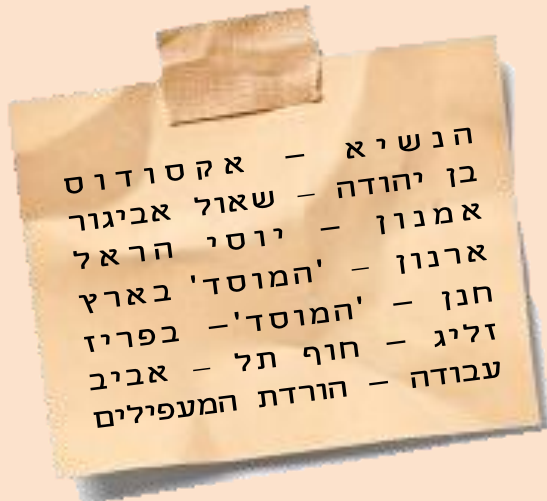
*

דבר המשורר

היום לפני - על הים: האוניה אקסודוס

הפיקוד על ההעפלה וה'בריחה' נזקק לקשר אינטנסיבי בין סניפי ה'מוסד' הפרוסים כל פני מדינות אירופה לבין הפיקוד העליון של ה'הגנה' והפלמ"ח בארץ ישראל. הקשר בעיקר היה אלחוטי וכלל כינויים שונים לארצות, לאוניות, למבצעים ולמפקדים.

הנשיא - אקסודוס
 בן יהודה - שאול אביגור
 אמנון - יוסי הראל
 ארנון - 'המוסד' בארץ
 חנו - 'המוסד' - בפריז
 זליג - חוף תל - אביב
 עבודה - הורדת המעפילים

***'המוסד' - "המוסד לעלייה ב"

ל-ארנון
 מ-אמנון 14.7.47
 הודיעונו מיד את שמנו
 העברי.
 שמות שמציעים
 המעפילים: מרדכי
 אנילביץ', רוזוולט. הצעת
 המלווים - "המרי העברי".

...
 ל-ארנון
 מ-אמנון
 לידיעתכם, מלוות את
 הנשיא משחיתות
 וצלבנית. עשו כל ההכנות
 לקראתנו אצל זליג.
 ביום רביעי בלילה נתחיל
 לשדר בדיבור בנוסח
 קול-ישראל. הכשירו
 הישוב לקראת שידורנו.

...
 שידורים ליישוב 18.7.47
 הנכם מאזינים לאונית
 המעפילים "יציאת
 אירופה תשיז". נוסעים
 בכיוון חיפה במלוא
 המהירות. מצב הפצועים
 נשאר כמו שהיה. מצב
 רוחנו מרומם. רצוננו
 איתן.

תוכן עניינים

היום לפני -
מבצע דני

*

דבר
הפוליטרוק

*

הידעת?
סמל הפלמ"ח

*

משולחננו

*

היום לפני -
אקסודוס

*

חברים חוגגים

*

תמונת החודש

*

דבר המשורר

אנקדוטת תש"ז

"בעת התקפת הבריטים על האונייה, התחילו להיכנס מים לבטן האונייה. חששנו שאלו מים מבחוק, אך ככל הנראה אלו היו מים שנבעו כתוצאה מהתבקעות צינורות באונייה. קמה מהומה לא קטנה, ובתוך כך ראינו איש צעיר, כמעט נער, במכנסיים קצרים, ללא חולצה, עם פנס ביד, רץ לאורך הצנרת וסוגר ופותח ברזים, כאילו היה השרברב של האונייה. מה רבה הייתה הפתעתנו והתפעלותנו כאשר לימים נודע לנו כי היה זה רב החובל בכבודו ובעצמו- יצחק (אייק) אהרונוביץ'..."

עדותו של בצלאל ב'.
(השם המלא אינו ידוע..)

חברים חוגגים

מזל טוב ליום הולדתו
של צבי כהן.
צבי היקר מתנדב שנים
רבות ב'אוצר תמונות
הפלמ"ח'.

בתמונה-
צבי בן 20, משרת
בחטיבת יפתח, הגדוד
השלישי, רמות נפתלי.

חוכן עניינים

היום לפני -
מבצע דני

*

דבר
הפוליטרוק

*

הידעת?
סמל הפלמ"ח

*

משולחננו

*

היום לפני -
אקסודוס

*

חברים חוגגים

*

תמונת החודש

*

דבר המשורר

תמונת החודש

19.07.1948 - משחק שחמט בין קרבות 'עשרת הימים'
חטיבת הראל הגדוד ה- 6

החופש היה גן עדן. סדין מגוהק, תה בכוס, סרט, בחורה, שקט. לפעמים היה המרחק הקצר בין החזית לעורף מתארך לאין שיעור, והופך למרחק של זמן ו"ציביליזציה" אחרת.

המדובר באלה שהיה להם בית.

אך היו רבים בינינו, מתנדבי ומגויסי חוץ לארץ, אלה שבאו להילחם למען "ארץ", עוד לפני שהספיקו לאהוב אותה - להם היה חופש אחר: חיפוש

קרובים, מדידת רחובות אין סופית והסתודדות בחבורה.

הבית היחיד שלהם היה הגדוד.

החופש שלנו הוא שהוליד את "החופש תם":

החופש תם, נצא לדרך.

הכיף היה כמו חול...

אפשר היה עוד לכיף כאן ערב -

אבל אף פעם לא נספיק הכל.

פשוט נורא, כי נפרדים אנחנו.

היה נפלא אתכם, אנשי פלמ"ח.

רק לו משפת הים מהר הלכנו -

היו עוד כרטיסים ל"הוא הלך"...

חיים גורי - חיים חפר

- משפחת הפלמ"ח

חוכן עניינים

היום לפני -
מצע דני

*

דבר
הפוליטרון

*

הידעת?
סמל הפלמ"ח

*

משולחננו

*

היום לפני -
אקסודוס

*

חברים חוגגים

*

תמונת החודש

*

דבר המשורר

דבר המשורר

נ. אלתרמן - הטור השביעי, יולי 1949

אלמנת הבוגד...

והאיש יזכר. זה האיש הנדון
שידע כי נקי הוא גווע,
אך בכלות כל תקוה הוא הצדיע ב"דם!"
לפתה שפונה את רוביה!

אז יצאה מול בלנו אשה המומה
ותכרוז מלחמה...
ותסימנה!
אם ישנו אות-תודה על שרות לאמה,
אין ראוי לו יותר ממנה!

מול צבור ומדינה, בתוך בוז ואלות,
היא עמדה במלחמת-השנים.
...ועכשיו, כאמור, כבר אפשר לגלות
שכרעה ישראל אפים!

...
מהו עז מדינות? מול רבוא כידונים
לעמד לבלי-סגת בשער, -
אך לרעד ולכרע מול יד-אין-אונים
של אשה אלמנה ונער!

ועכשיו כבר אפשר לגלות
איך כשנים-עשר ירח וירח
נערך פה הקרב החותך גורלות -
עד אשר ישראל כרעה ברך!

היא כרעה, כי נצח אותה קבר בודד
שפקדוהו רק שמש וסהר,
היא כרעה, כי נצחה אלמנת הבוגד...
ונצח היתום הנער.

וכיון שהיום הלזה, חי האל,
אולי רם הוא מכפי שידענו,
יזכרו בו בית-גי'ז... והאיש הנופל...
והדין הצבאי... ואנו.

תזכר נא מהות "המושפט המהיר"
זהו שמו הנורא שנתן לו!
שם סותר את-עצמו! שם ריקן ויהיר!
שם שאין משמעות-ומובן לו!

ישמר נא זכרה של אותה "חקירה"
ושל "דעת קהל" מתערבלת,
השופטת כגי'פ בנסיעה-מהירה
עם תבת-בלמים מקלקלת!

תוכן עניינים

היום לפני -
מבצע דני

*

דבר
הפוליטרוק

*

הידעת?
סמל הפלמ"ח

*

משולחננו

*

היום לפני -
אקסודוס

*

חברים חוגגים

*

תמונת החודש

*

דבר המשורר

השיר נכתב על אלמנתו של מאיר טוביאנסקי איש ההגנה, שנאבקה שנה תמימה לטיהור שמו של בעלה אשר נדון למוות והוצא להורג ב-30 ביוני 1948 בעוון בגידה במולדת. בהודעה רשמית מיום 5 ביולי 1949 נמסר מטעם משרד-הביטחון כי "אחרי חקירה יסודית על-ידי הפרקליט הצבאי, גביית עדויות ועיון בכל חומר המשפט, התברר שמאיר טוביאנסקי היה חף מפשע".